

Reuerendissimo in christo patri et dño dño Bertholdo sancte Haguntin. sedis Archiepiscopo Sacri Rhomani Imperij per germaniã Archicancellario ac principi electori dño suo gratiosissimo. Bernardus de Breydenbach dicte ecclesie Haguntin. decanus simul et camerarius obedientiam promptam et deuotam.

Reuerendissime in christo pater et dñe. dñe mi gratiose. Ex tue preter morẽ meum vsitatum scribere Reuerendissime paternitati audentius solito presumpsi. et rem haud tue dignã grauitati exhibere tentavi. id cause est q̃ tua mihi sepe numero experita probataq; fruor gratia bonitate et humanitate. qua preter supraq; ceteros cumulatus in presentiarũ viens. Reuerendissime pater id obnixius primũ omnium precor quatenus nõ certe moleste aut indigne. quod ipe encennũ loco tue duxi reuerendissime offerendũ paternitati/feras. finalq; pene tecũ iocari. tam et si id alienũ prozsus a tua maturiori cõditione certo sciam. feram et ego si non satis grauitè pro meo officio a te vel alio quopiam spectato viro. agere. fuero iudicatus. Tentatio si me apprehendit humana et impertinens curiositas. ignosces p̃ tua clementia. haudq; succensebis. Ceterũ multipharia humanorũ studia ingeniorũ neq; nouorũ cõdendorum existerẽ finem librorũ (si tamen id nouũ dici possit qd̃ alia q̃sp̃rius veste indutũ et nouo dumtaxat fuce siue colore superlitũ superq; videtur opertũ. eadẽ rei substantia manente sub alio et alio aduenticio modo essendũ) qui nõ videat sub oculis hac p̃sertim tẽpestate. qua nouitatũ opido increuerũt adinventiones. et vnusquisq; in suo sensu abundat. inueniri posse arbitror. neminẽ. quandoquidẽ eorũq; ventũ sit iam. pridem vt iuxta vulgatũ puerbium stibum dumtaxat mutauisse sit fecisse librũ. Taceã oportet de gramaticis. rhetoricis. dialecticis. musicis. geometricis. astronomicis. et philosophis. Diuus dudũ Hieronymus testatur quoniã qd̃ medicorũ est medici tractant fabrilia fabri. ita et de alijs parem in modũ. Sola scripturarũ ars est ipso eodẽ asserente et dictũ docente experientia. quã sibi passim vendicant omnes. quo fit qd̃ scribimus indocti doctiq; poemata passim. hanc garrula anus. hanc delirus senex. hanc sophista verbosus. hanc vnũuersũ p̃sumunt. lacerat. docentq; anteq; discant. At ego vt meã fallacem in alienã mittã messem absit p̃cul. earũ haud diues preciosarũ meritiũ. opumq; maiorum egenus et pauper. p̃sumperim minime aurea vel argentea vasa in donaria dñi offerre. sed que mihi sunt ficilia atq; cõmunibus apta vsibus. et si pudet. piget tñ mini me exhibere: magna magnis relinquẽs. qui acriori et excellentiori p̃diti ingenio. in optimarũ studijs disciplinarũ a puero et teneris (vt aiunt) vnguiculis enim suũ omne cõstruere vel diuinarũ instituti doctrinis rerum. vel ceterarũ artium eruditionib; imbuti. Hi q; quinq; talenta a dño tradita sint eis. alia quinq; merito superlucrant. Ego vero si duo minuta era in galophilatũ vidua cum paupercula misero. bene belleq; mecum actum existimauerim. neq; tñ ea Reuerendissime pater prius censui in ecclesiã offerenda q̃ tuis acutissimis p̃sentauerim oculis p̃uidenda. pb̃andaq;. tam et si talis tantiq; p̃ceptoris haud digna sint cõspectione. Mirabere fortassis quid velim. Opusculũ habeo quod duplã p̃sferet docetq; peregrinationẽ. altera quarũ vsq; Hierosolymã. altera inde ad inclitã virginẽ et martyre p̃ortigitur Katherinã. quas ipe ego vt tua nouit Reuerendissima paternitas. deo p̃picio et votis meis benignis annuente. anno perfecti superioris. zelo tamen bono et optimo fine. quo ceteris christicolis vel tali inseruire mea opera atq; labore eas ambas in cartã traduci decreui. modo prius inuiso. per scripturã videlicet et picturã. quatenus nõ modo intellectu res hec oblectaret verũ et aspectũ. traiberetq; vehementius affectum hominũ deuotorũ. Et quanq; ipm vile opusculũ non magnopere aut necessario veniat corrigendũ quasi piculo alicui esse possit. etias si tuas

doctissimas inciderit manus minime. tue tamen absq; Reuerendissime paternitatis ut
tu et conuenientia. in publicū prodeat nolo. quo nō modo tibi detulisse sed et ipi opuscu
lo videar cōsuluisse. Neq; enim adeousq; desipio vt nō intelligam hac ex deditione tue
me celsitudinē nil vel gratiarū vel preconiōz. intulisse. Scio equidem et certus sum qd
ipm potius opusculum dūm ex tua quasi officina egredi videbitur / auctoritatis et splē
dorīs plurimū accipiet. atq; valoris. maxime qd incōpertum sit nemini. nil vnq; tuam
venisse sublimā (que scōriam omnem eradit) quod nō rectissime euaserit atq; emendatiss
imum. Que enī macula. que rubigo. que impuritas. tuos perspicacissimos oculos pre
terfugere posset. Quid vero tua grauissima iudicatum vnq; fuit censura. aut equa lance
examinatū. quod quūis etiam summōz hominam. arguere presumpserit. Hinc sequa
tur necesse est. vt quod abste probatum fuerit id magnipendatur. Quod vero reiectum
id nibili et floccihabeatur oporteat. Eam ob rem operam impendi qd sollicitā. vt ipm
opusculum hac diligentia cōficeretur et lucubratione eoq; moderamine yteretur vt cō
munia preteriret et nō nisi cursim ac summis (vt aiunt) labijs prius descripta perstrin
geret. Que vero digna essent dictu scituq; ea latius euolueret et dilaceret copiosius. vt
id in processu de mahumeto et alijs quibusdam grauib; assertionibus et disputatio
nibus haudq; contemnendis orationibus fiet euidentis magis. Porro quoniam
uagna beniuolentia maiori dilectione maxima vero gratia tua me Reuerendissima pa
ternitas et serenissima dominatio semper et vbiq; pre ceteris ampliori profecuta est fa
uore (quod nō tam ipse sensi sepissime qd omnes habent perspectum) quinenā et si tace
rem lapides clamarent / haudq; silerent ipa tua in me plurima collata beneficia officia
q;. Ea propter tue me prestantissimē et colendissime paternitati profiteor fore perpetuo
obligatissimū. deditissimūq;. Et quanq; (qd doleo) nō opis mee grates referre condi
gnas. neq; proorsus habeam quod retribuam domino meo obseruandissimo pro omni
bus que retribuit mihi. tamen quo propensissimū animi mei in te affectum prodam vt
cumq;. atq; paratissimā ostendam p̄placendi voluntatē. En et meipm totum et hoc exile
circumimū. se quens videlicet opusculū. sterile et incomptum / tue dedo dedicoq; Reue
rendissime paternitati / vtire et me et eo vt libet. Et si quādo licebit pre ocio id intueri di
gneris. Sicq; fiet vt tua longe melius acceptius et clarius euadat p̄probatione. qd al
terius cuiuspiam vel exacta discussione. qd pernotissimū cunctis iam factum sit et cele
bri fama vulgatum. qd hisce in terris sicut potestate ita et virtute prestantior te sit nemo.
Quis enim omnes preclaras animi corporisq; tui dotes et eximias gratias. paucis ex
plicabit. que sedem sibi quasi p̄p̄iam in te vno omnū iudicio collocauere. Quis tuam
vel cogitando vel dicendo singularem prudentiā. oculatissimā circumspectiōnē. ingenij
acumen et facilitatem. grauitatē morum. debita suauitate peruenuitā. amorem equita
tis et iusticie. clementie legibus haud incultam. animi cōstantiam et magnitudinē. ac re
bus in gerendis industriam et sagacitatē. pauculo ementatur sermone. Quod et si quis
vel ex imius orator tentare presumeret. eum nō modo succumbiturū sed et obfuscatio
nis qd accessiōis siue elucidatiōis plus allaturum. haud iniuria crediderim. Ne er
go multis mox et frustra qd coner. id sensio. id proclamo (non certe assentatoris vicio sed
quo veritati testimonio sim morem qd ei geram) quicquid proorsus in auctissimo et do
nis referto amplissimis inuenitur. id tu cumulatissime habes et possides totum / omnū
felicissimus et fortunatissimus iure meritoq; reputandus. Eya vero qd probe qd apte qd
iuste. tua preclara merita. tue responderunt sublimationi. qua in summū vsq; gradum
cōscendisti et apicem. in insigni metropoli maguntinensi. En fides tua integerrima. ze
lus ardentissimus. infatigabilis labor. casuum perperissio variorum. quibus pro ipsius
alme ecclesie et inclite sedis maguntinensis incremento pridem semper decertasti. qd re
cte. deo ipso volente et patrum omnū vnitissima cōcurrente electione. plebisq; acclama
tione fauentissima. mercedis et premiij iusta retributione. te in precelsum hoc fastigium
cōstitueret. Supremam ergo gloriosissimi Martini collocatus in arcem Archipresul
faustissime diuo proorsus auspicio. eaz adauge semper et exorna. et quam tibi hactenus
ebaram p̄moramq; habuisti. nūc fac operosius atq; accuratius vt cepisti magnifices.

amplifices. et illustres in dies. quatenus se te rectore te duce. te pastore iustis et optimis
se gubernatam legibus letetur. gloriatur et gratuletur sibi in euum. tua quoque reuerendis
suma paternitas presenti gaudeat felicitate. et eterna in celis iocunditate atque beatitudi-
ne expleto certamine. cur suque bonis presuli consummato perfruatur. Amen.

Continetiam huius operis subiecta monstrabunt.

In primis prefatio premittitur ciuitatis Hierusalem ac sancte terre finitime. quon-
dam promissionis appellate comendaticia. plures eius preclaras ostendendo preter et
supra ceteras excellentias et precipuas prerogatiuas. vnde et ex ea veluti termino ad
quem motus est profectio in eam eminentior coniungitur et dignior merito comprobatur.
Fructus etiam sancte huius peregrinationis quosdam ipsa prefatio prosequitur. intentio
nemque explicat auctoris et operis diuisione vt patet intuenti.

Deinde processus Hierosolymitane peregrinationis de loco ad locum ordinate et
eramusum comuni et vulgata deducitur narratione. et tum litteris et scripturis. tum ima-
ginibus et figuris. potiores ille ciuitates et loca quibus inter proficiscendum comunius
applicatur terra marique. ad intellectum et sensum describuntur videlicet.

Primum omnium inclita ciuitas venetiaru tanque terminus a quo intrantibus mare.
Deinde ciuitas parentina que a venetijs leucis comunibus siue miliaribus italicis di-
stat centum.

Deinde vrbs Corfona que octingentis.

Deinde Rodona que mille et centum.

Deinde Joppen siue Japha que bis millenis. Ubi peregrini ad terram de mari egres-
dientes. per Rama oppidum vsque Hierosolymam per. xl. leucas in asinis pergunt. Et ita
a venetijs vsque Hierusalem sunt bis mille et quinquaginta milia italica et quadraginta. Cetera vero
minores vrbes et insule omnes suis in locis proprijs duntaxat nominibus designan-
tur. Ex vero insignis et potens ciuitas Ragusina quingentis distans a venetijs leucis
suo loco non est hic effigiata. ad cuius portum etiam comuniter solet applicari. Id cause
est quia nimio ventorum impetu et vi inde proiecti. ac celeriori cursu alio delati. illac ne
quiuimus propinquare. quo accidit vt nostros subterfugerit oculos et obtutus.

Inter insulas vero plurimas quas pretergredi oportet inter nauigandum tres precipue
ceteris preclarioribus hic habentur figurate et designate. videlicet Landia que a venetijs
mille leucis italicis distat. Rhodum que mille quadringentis. et Ciprus que mille se-
pingentis. Reliquae duntaxat numerantur et nominantur suis in locis. Porro loca
sacra intra Hierosolymam. et que ciuitati de vicino adiacent de quibus crebrius in sacra
fit pagina mentio. et in quibus queque memoratu digna patrata leguntur. specialibus ef-
figiantur figuris cum notulis declaratorijs et remissionibus oportunis ad veteris vel
noui testamenti passus.

In secunda parte prime huius partis principalis. determinato de locis. agitur ordi-
ne congruo de incolarum siue indigenaru locorum eorundem. et preter tum sacrorum mo-
ribus ritibus legibus et sectis. Et primum omnium de sarracenis quorum vt magis pa-
teat error et damnatissima secta.

De eorum pseudo propheta et pestifero seductore Mahumeto. longa et propria texti-
tur historia. tractans videlicet.

De eius ortu et natiuitate. De eius detestabili vita et conuersatione.

De eius prophane legis initio et promulgatione.

De eius infelici morte et indubia damnatione. Et tandem compendiosa quedam sed no-
tabilis et matura annectitur mahumetice secte et perfidie improbatio. vbi multa haud
cotentenda inferuntur dogmata. potissimum contra illam epicuream paradysum quam ipse
mahumet suis predicauit sectatoribus et promisit. Inde agitur breuissime. de Iudeis.
Brecis. Sirianis. Jacobitis. Nestorianis. Armenis. Scorgianis. Indianis. Maro-